

به نام خدا

طرح درس اتیسم - مقطع کارشناسی گفتاردرمانی نیمسال دوم تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۴

تعداد واحد: ۱

زمان برگزاری: سه‌شنبه ۸ الی ۱۰
مدرس: دکتر عطیه اشتری - دکتر سمانه سازگارنژاد
گروه هدف: دانشجویان کارشناسی گفتاردرمانی

معرفی کوتاه درس

این درس با هدف آشنایی دانشجویان کارشناسی گفتاردرمانی با ویژگی‌های اصلی اختلال طیف اتیسم، تشخیص افتراقی، اصول ارزیابی و مبنای مداخله طراحی شده است. تأکید درس بر فهم بالینی و کاربردی مطالب و ارتباط آنها با تصمیم‌گیری درمانی در محیط‌های آموزشی و درمانی است.

اهداف پایان درس

دانشجو در پایان این درس انتظار می‌رود بتواند:

- ۱) تعریف اختلال طیف اتیسم را بر اساس DSM-۵ بیازد کند.
- ۲) تفاوت‌های اصلی ASD و SCD را توضیح دهد.
- ۳) علائم خطر اتیسم را در دوره پیش‌زبانی شناسایی کند.
- ۴) اصول غربالگری و ارزیابی رسمی و غیررسمی را شرح دهد.
- ۵) کاربرد کلی ابزارهای رایج مانند ADI-R، M-CHAT، ADOS-۲ و GARS-۳ را بشناسد.
- ۶) با توجه به سطح عملکرد کودک خطوط کلی مداخله مناسب را انتخاب و توجیه کند.

روش‌های آموزشی

بحث کلاسی، تحلیل نمونه‌های بالینی، مرور ابزارها و تمرین کاربرد مفاهیم در سناریوهای درمانی.

برنامه هفتگی درس

جلسه	تاریخ	مدرس	مبحث تدریس
۱	۱۲/۰۵	دکتر اشتری	تعریف اتیسم بر اساس DSM-۵ تفاوت علامت شناسی اتیسم بر اساس DSM-۴ و DSM-۵
۲	۱۲/۱۲	دکتر سازگارنژاد	علت شناسی مغزی تعریف و علامت شناسی SCD و تفاوت‌های آن با اتیسم + علامت شناسی اتیسم در سطوح مختلف علائم خطر اتیسم در دوران پیش‌زبانی
۳	۱۲/۱۹	دکتر اشتری	اصول ارزیابی اتیسم + غربالگری MCHT HIVA
	۰۱/۱۶		(ارزیابی رسمی + تشخیصی)

ADOS ADIR Gar۳	دکتر سازگارنژاد		۴
ارزیابی غیررسمی + ظهور زبانه (نمونه‌گیری، مشاهده تعامل، تحلیل کاربردی)	دکتر اشتری	۰۱/۱۱	۵
درمان: سطح ۲ و ۳ / Naturalistic Hybrid / Behavioral	دکتر اشتری	۰۱/۱۸	۶
سطح ۱: مداخلات ارتباط اجتماعی/پراگماتیک،	دکتر سازگارنژاد	۰۲/۰۸	۷
سطح ۱: مداخلات ارتباط اجتماعی/پراگماتیک، + جمع‌بندی	دکتر سازگارنژاد	۰۲/۱۵	۸

کارها و تجربه‌های عملی

مطالعه منابع، مشارکت در بحث‌های کلاسی و تمرین تصمیم‌گیری در مورد سناریوهای بالینی.

تکالیف دانشجوی

مرور منظم مطالب، مشارکت در بحث کلاسی و انجام یک تکلیف گروهی بر پایه تحلیل یک نمونه ویدئویی معتبر از مداخله.

ارزشیابی درس

- ۱) حضور فعال در کلاس (۳ نمره)
- ۲) کار گروهی ۲ نفره و تحلیل یک کلیپ درمانی معتبر (۷ نمره)
- ۳) امتحان پایان‌ترم تشریحی - بالینی با تأکید بر ارزیابی و انتخاب مداخله مناسب (۱۰ نمره)

منابع تدریس:

- American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (5th ed., text rev.; DSM-5-TR)*. APA Publishing, 2022.
- American Speech-Language-Hearing Association (ASHA). *Autism and Autism Spectrum Disorder (Practice Portal)*.
- Prelock, P. A., & McCauley, R. J. (Eds.). *Treatment of Autism Spectrum Disorder: Evidence-Based Intervention Strategies for Communication & Social Interactions* (2nd ed.). Paul H. Brookes Publishing Co., 2021.
- Paul, R., & Fahim, D. *Let's Talk: Navigating Communication Services and Supports for Your Young Child with Autism*. Paul H. Brookes Publishing Co., 2016.
- Hyman, S. L., Levy, S. E., Myers, S. M., et al. "Identification, Evaluation, and Management of Children With Autism Spectrum Disorder." *Pediatrics*, 145(1), 2020

- کتاب از سی تا پیساز اتیسم (دکتر هاشم فرهنگدوست - دکتر مهدی علیزاده)